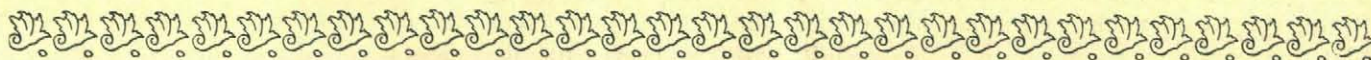

bek. Van de jongen is niets te zien; daar is het nest te diep voor.

De foto is genomen aan den Muider-straatweg. De boschrietzanger is een echte wegvogel. Overal waar in het veenland riet groeit langs met elzen of wilgen beplante wegen is hij te vinden tot vlak bij Amsterdam. Het is de vogel, die ge 's avonds laat hoort zingen, als ge na den eten nog een fiets-

tochtje doet over Aalsmeer en Uithoorn. Hij fladdert voor u uit als ge wandelt van Ouderkerk naar Abcoude of als ge trilgrasbouquetten plukt langs Winkel en Rijke Waver: een klein kaneelbruin vogeltje, met gele onderzij, veel minder schuw dan de karekieten, de meest muzikale van al onze zangvogels, een vogel, die je doet verlangen naar de Aprilmaand.

JAC. P. THIJSSÉ.

P O T H O O F D D I E R E N .

Dezelfde oorzaken, die „Pothoofd“-terreinen voor de planten schiep, gaf ook den dieren aanleiding uit pothoofden te gaan. Die oorzaak is het steeds toenemend verkeer tusschen verschillende landstreken.

De meeste planten gingen op haar nieuwe standplaats na korter of langer tijd weer ten onder; aan slechts enkele gelukte het, zich met wat meer of minder „aanpassen“, in het nieuwe gebied staande te houden.

Op volmaakte gelijke wijze ging en gaat het in de dierenwereld. Voor sommige werd zoo goed als de geheele aardbol om zoo te zeggen, één blijvend pothoofd. Dit is b. v. het geval met de bruine rat en met de Oost-Indische en de Amerikaansche kakkerlakken. De eerste voert als wapenspreuk: „ôte-toi de là, que je m'y mette“, en ze verdreef de zwarte rat; het devies der beide laatsten is: „j'y suis et j'y reste“.

En het moet worden gezegd, dat zij er alle drie in slaagden, hun blazoens vlekkeloos te houden: eere, wien eere toekomt!

Tegenover deze drie ridders van de veroveringspolitiek staat eene gansche schare, wier verschijnen zoo goed als synoniem is met verdwijnen. Zelf hebben ze gewoonlijk part noch deel aan hun ver-

huizing, en dat juist maakt het voor ons wel interessant, eens na te gaan het verschijnen van zulke kometen aan onzen zoölogischen hemel.

Mijn eerste pothoofddier was een reusachtige

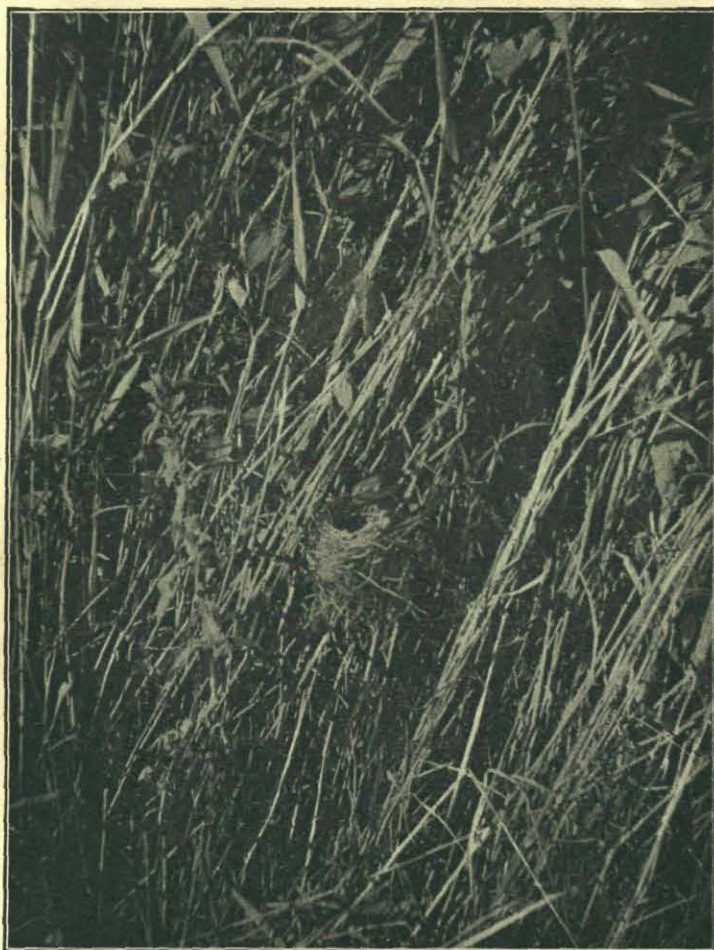
West-Indische kniptor, welke gevangen was in... een uitgedroogden regenton van een perceel op de Bloemgracht. Dat het geen Nederlander was, was mij spoedig duidelijk. Met behulp van CALWER kon ik hem zelfs heelemaal niet thuisbrengen. De eenige tor in diens werk beschreven en afgebeeld, die er wat op geleeke, was een Rus, uit de buurt van de Zwarte Zee. Maar hij kon het toch weer niet zijn, want de West-Indiër was minstens anderhalf maal zoo lang als de Rus, en ook de lichaamsvorm verschilde nog al wat.

Daarentegen hadden beiden de twee dofzwarte oogvlekken op het „schild“ en waren de dekschilden witgrijs gespikkeld.

Eindelijk, nadat ik het dier reeds een jaar of drie in mijne collectie

had, vond ik in „Artis“ eenzelfde exemplaar, waarmee de herkomst van mijn exemplaar opgehelderd was.

Hoe en onder welke omstandigheden hij echter de reis van West-Indië hierheen maakte, en ver-

Boschrietzanger zijn jongen voederend. (Zie pag. 233).

Uit STEENHUIZENS collectie van stereoscoop-opnamen.

volgens op de Bloemgracht verdwaalde, ik durf er niet naar gissen.

Dat gaat beter bij boktorren, die vaak met in- of buitenlandsch hout worden aangevoerd. Van zulke dieren is de vondst op de los- en opslagplaatsen geen zeldzaamheid. In onzen tijd van „revolutie-bouw” gebeurt het zelfs, dat zulke pothoofddieren in de huizen worden gevonden.

Zoo bezit ik een dennenbok, die uit eene houtbetimmering te voorschijn kwam, een paar maanden nadat het werk was afgelopen. Nu weet ik wel, dat vele boktoren minstens twee jaar in het hout doorbrengen als larve; maar toch blijf ik vinden, dat de aanwezigheid van mijn dennenbok een eigenaardig licht werpt op onze hedendaagsche allerdeugdelijkste bouwtrant. Voorheen leefden er ook wel keverlarven in het hout; maar toen liet men het zoolang liggen, tot ze er alle uit waren. Dat was niet om die kevers; maar dan had men behoorlijk „bestorven” hout, dat na het verwerken niet meer kromp of scheef trok.

Op dezelfde wijze kan soms de groote dennenhoutwesp (*Sirax gigas*) in onze woningen voorkomen.

Na afloop der huwelijksfeesten van de Koningin en Prins Hendrik vond ik op een hoop verdord sparregroen een dennensnuittor, die blijkens zijne aanwezigheid aldaar, alle feesten had meegemaakt. Nu is de dennensnuittor net een dier voor zoo iets. In de eerste plaats maakt zijn schorskleur hem weinig opvallend; en in de tweede plaats laat hij zich al heel gemakkelijk vervoeren; want wat hij vast heeft, houdt hij vast. 't Is anders geen kleinigheid: eerst de reis van onze zandstreken naar de feestvierende hoofdstad; daarna eenige dagen en nachten rondmarcheeren over het feestkleed van Juffrouw Eendracht op den Dam; vervolgens gelaten zich met den afgelegden tooi weg laten voeren, wellicht filosofheerende „sic transit gloria mundi”, en dat alles met een onbewogen gezicht, waarop de meest onaandoenlijke zoon Albions jaloersch kan zijn; zoo'n snuitkever is waard in *D. L. N.* te worden vermeld.

Met den grond, die hier aangevoerd wordt voor terreinophooging, komen natuurlijk steeds talrijke dieren mee. Op die wijze kwam ik eens in Mei in het bezit van een engerling, die nog datzelfde najaar een Geldersche meikever werd.

Bij een andere gelegenheid kwamen mijne leerlingen aandragen met een mooi exemplaar van den Julikever, die op het pas opgehoogde terrein bij den

's-Gravensandestraat uit den grond was komen kruipen. Hij was eenige maanden geleden met duinzand aangevoerd, en had het er bij die onvrijwillige verhuispartij blijkbaar goed afgebracht.

In het Oosterpark zag ik eens eene mier loopen, die mij voor een Amsterdamsche wat groot toescheen. Bij nader kennismaking bleek het een wijfje van de roode boschmier te zijn, een dier, dat in dennebosschen thuis hoort.

Stellig was dit dier na de bruiloftsvlucht een beetje uit den koers geraakt en in plaats van op de Gooische hei in Neerlands hoofdstad verzeild geraakt.

Als laatste pothoofddier vermeld ik ditmaal een exemplaar van de wijngaardslak, door mij op een bloemisterij in de Rustenburgerstraat gevonden. Ook hier is het alweer duidelijk, hoe het dier Amsterdamer werd, als wij weten, dat de eigenaar der kweekerij zaken doet met kweekers van den duinkant.

De duinstreek toch is het vaderland van de wijngaardslak, of liever ze houdt zich, alsof het zoo is; want oorspronkelijk komt de familie uit Frankrijk.

Aldaar worden de wijngaardslakken ijverig verzameld, gekookt en met een speciale saus als delicatessen genuttigd. Hoewel ik de zaak zelf niet graag zou willen controleeren, werd mij van zeer betrouwbare zijde als empirisch oordeel medegedeeld, dat ze zeer goed smaken.

Dit moet dan ook de reden zijn, dat het dier hier inheemsch is geworden. Eén der Fransche réfugiés heeft ze nl. hier geïmporteerd en in de duinen gepoot, naar ik meen tusschen Haarlem en Leiden.

Onze Hollandsche duinen blijken het dier een zeer goede woonplaats te bieden, want de wijngaardslak vindt men thans van den Hoek van Holland tot minstens bij Bergen en Schoorl. Behalve op het historische plekje van Hildebrand bij de Blauwe trappen vond ik ze ook herhaaldelijk op andere plaatsen, eens bij dozijnen tegelijk.

Het is dus aan die Franschen uitnemend gelukt, onze duinfauna met een blijvend element te verrijken.

Zoo iets gaat anders niet gemakkelijk. Ik zelf heb jaren geleden een groot aantal eieren van 't Sint Jacobsvlindertje bij Amsterdam gedeponeed. Langen tijd nog daarna heb ik op die plek de rupsen en vlinders gezien; maar van jaar tot jaar verminderen ze, en ik geloof dat ze sedert een paar jaar weer totaal verdwenen zijn, zoodat ik de facto geen fauna-vervalsching meer op mijn geweten heb.

B. Boon.

